

Наша Релігія

КАТЕХИЗМ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ
КАТОЛИЦЬКОЇ МОЛОДІ

Уложив о. В. Луговий

Наша Релігія

1. Хто нас створив?

Бог.

2. Хто створив небо, землю й всі річки?

Бог.

3. Хто є Бог?

Бог є наш небесний Отець.—Бог є створитель і пан неба й землі.

4. Де є Бог?

Бог є в небі, на землі і на кожному місці. Він є всюди.

5. Чи Бог нас бачить?

Так, Бог нас завжди бачить.

6. Чи можемо бачити Бога тут на землі?

Ні, не можемо, бо Бог це чистий Дух і Він не має тіла.

7. Чи Бог все знає?

Так, Бог знає все, що було, є і буде. Він знає навіть наші скриті думки, бажання, слова й діла.

8. Чи Бог може все зробити?

Так, Бог може зробити все, що хоче. Він сотворив все з нічого.

9. Що робить Бог тепер для нас?

Бог опікується нами. Без Бога ніщо не може існувати. — Божу ласкаву опіку над нами називаємо Божим Провидінням.

10. Відколи Бог є?

Бог завжди був, є і буде. Тому кажемо, що Бог є вічний.

11. Чи Бог є мудрий, справедливий, добрий?

Так, Він є наймудріший, найсправедливіший, найліпший. Він є досконалий.

ПРЕСВЯТА ТРОИЦЯ

12. Чи є лиш один Бог?

Так, є лиш один Бог.

13. Скільки є осіб в Бозі?

В однім Бозі є три Божі Особи.

14. Як називаються три Божі Особи?

Бог Отець, Бог Син і Бог Святий Дух.

15. Як називаємо коротко три Божі Особи в однім Бозі?

Пресвята Трійця.

16. Чи всі три Божі Особи є собі рівні в усім?

Так, всі три є собі рівні. Жадна з них не є ані старша ані більша від іншої.

17. Чи ми можемо вповні зрозуміти цю правду?

Ні, не можемо. Таку правду називаємо таїнством. Однак ми віримо в неї, бо Сам Бог її об'явив.

26. Як називаються тепер злі ангели?

Вони називаються злі духи, дияволи або чорти. Їх провідник є сатана.

27. Що робили дияволи відтоді?

Вони намовляли людей до гріха.

28. Хто є провідником добрих ангелів?

Їх провідником є святий Михаїл.

3
ЛЮДИНА

29. З чого складається чоловік?
Чоловік складається з тіла й душі.
30. До кого є подібна душа людини?
Вона є подібна до Бога. Вона є духом, має розум і ніколи не вире.
31. Нащо Бог створив дерева?
Бог створив дерева нам на паливо, на дошки й на будову.
32. Нащо Бог створив нас людей?
Бог створив нас на те, щоб ми Його знали, Його любили, Йому служили на цім світі, а по смерті були з Ним вічно щасливі в небі.
33. Чи то добре для нас, коли ми заробляємо багато грошей і маємо багато приємностей?
Так, це може бути добре, але не все. Хто має багато грошей і приємностей, часом забуває про Бога, про свою душу і про небо.
34. По чім пізнаємо Бога тут на землі?
Ми пізнаємо Бога:
1) по всім тім, що Бог сотворив.
2) по тім, що Бог давно людям об'явив.
35. Хто навчає нас того, що Бог колись людям об'явив?
Католицька Церква.
36. Коли любимо Бога?
Ми любимо Бога тоді, коли робимо те, чого Бог від нас бажає, то є, коли заховуємо Його заповіді.
37. Чи вистачить відмовляти щоденні молитви й йти до церкви в неділю, щоби Богові служити?
Ні, ми повинні служити Богові завсіди.

38. Як можна це робити?

Богові можна служити, коли ми жертвуємо Йому всі наші слова, думки й діла, навіть нашу забаву й сон.

39. Чи є окрема молитва на те, щоби пожертвувати себе Богові?

Ні, ми можемо це зробити так, як уміємо, або в таких словах: "Мій Боже! Я віддаюся Тобі. Жертвую Тобі сьогодні всі мої думки, слова, діла й терпіння, на Твою честь і славу".

40. Чи звірята і птахи можуть Бога знати і Його любити?

Ні, бо вони не мають розуму.

41. Чи Бог силує нас Його пізнавати, любити і Йому служити?

Ні, це залежить від нашої волі.

АДАМ І ЕВА

42. Як називалися перші люди?

Перший чоловік і перша жінка називалися Адам і Ева. Всі люди походять від них.

43. Де примістив Бог Адама і Еву, коли їх сотворив?

Бог примістив їх в раю, дуже гарнім саді, де було багато овочевих дерев.

44. Чи Адам і Ева були щасливі в раю?

Так, вони були дуже щасливі.

а) Вони мали ласку Божу й все, чого потребували.

б) Вони були Божими дітьми.

в) Вони мали право до неба, і

г) жадних спокус і терпінь не мали, і

г) не мали вмирати.

45. На кого мало перейти те щастя?

Воно мало перейти на всіх людей.

46. Чи Бог дав Адамові і Єві яку заповідь?
Так, Бог казав їм не їсти овочів з одного дерева.
47. Чи наші прародичі зберегли ту Божу заповідь?
Ні, вони переступили її, бо з'їли закатаний овоч.
48. Чи вони через те прогнівали Бога?
Так, вони прогнівали Бога непослухом. Непослух це гріх.

ПЕРВОРОДНИЙ ГРІХ

49. Як називаємо гріх Адама і Єви?
Гріх Адама і Єви називаємо первородним гріхом.
50. Хто намовив Адама і Єву до гріха?
Сатана або диявол, що завидував їм щастя.
51. Як покарав Бог Адама і Єву за той гріх?
Бог прогнав їх з раю, відібрав від них Свою ласку, і вони втратили право до неба.
52. Що сталося тоді?
а) Адам і Ева мусіли тяжко працювати і багато терпіти.
б) В них зродився наклін до злого.
в) Вони мусіли вмерти.
53. Чи гріх Адама і Єви перейшов на нас?
Так, він перейшов на всіх людей, однак не на Пречисту Діву Марію.
54. Чи ми мусимо терпіти через гріх Адама і Єви?
Так, через їх гріх ми всі родилися без Божої ласки. Їх втрата, це наша втрата.

55. Як можна очиститися зпервородного гріха?
Через Хрещення. Хрещення дає нам нове життя ласки.

ОСОБИСТИЙ ГРІХ

56. Чи є ще який гріх, окрім первородного гріха?
Так, є ще гріх особистий.
57. Що це особистий гріх?
Особистий гріх є, як ми робимо щось, чого Бог не любить. — Грішимо особисто, як ми свідомо і добровільно щось робимо, кажемо або думаємо проти Божого закону. Грішити, значить переступити Божу Заповідь через нашу вину.
58. Чи це гріх, коли хтось переступив Божу заповідь не знаючи, що це зле?
Ні, це не гріх, а лиш помилка.
59. Скільки є родів особистого гріха?
Є два роди: смертний гріх і малий гріх.
60. Що це смертний гріх?
Смертний гріх, це велика образа Божа. Він проганяє Бога і Божу ласку з душі. Він завжди дає смерть душі. Кажемо також: тяжкий гріх.
61. Що то є малий гріх?
Малий гріх це менше переступлення Божого закону. Бог його легко прощає.
62. Як поповняється гріх?
Гріх поповняється:
а) думкою, коли думаємо те, що зле.
б) словом, коли говоримо те, що є зле.
в) ділом, коли робимо те, що є зле.
г) занедбанням, коли не робимо того, що ми повинні робити.

63. Один хлопець хотів щось вкрасти, але чоловік спинив його. Чи той хлопець згрішив? Так, бо він мав злу думку і зле бажання.
64. Максим працював тяжко в неділю, але він думав що то понеділок. Чи він згрішив? Ні, він лиш помилився. Він не бажав зле робити.
65. Що тратить людина через смертний гріх? Через смертний гріх людина тратить Божу ласку, право до неба і заслугує на кару в пеклі. Смертний гріх убиває надприродне життя душі, то є життя ласки. Однак душа ніколи не тратить свого природного життя.
66. Коли має душа надприродне життя, то є життя ласки, що є новим, додатним життям? Тоді коли Бог в ній замешкує.
67. Чи це велике нещастя попасти в тяжкий гріх і втратити Божу ласку? Так, це найбільше нещастя.
68. Чи грішник може наново статися Божим приятелем? Так, він може, якщо він щиро жалує, що Бога образив і висповідається чимскорше.
69. Через малий гріх не тратимо Бога, і малий гріх не вбиває надприродного життя душі, але чи він шкодить душі? Так, він шкодить, бо він зменшує нашу любов до Бога і провадить до тяжкого гріха.

ЗАПЛАТА — КАРА

70. Як платимо робітникам, що працюють для нас? Ми їм платимо звичайно грішми, якщо вони добре працюють.

71. А коли б слуга не робив того, що йому ка-
жеться, і коли б він зле поступав та робив
нам шкоду, що тоді?
Ми відправили б його з роботи і казали б
йому, щоби покрити шкоду, яку зробив.
72. Як платить нам Бог за наші діла?
Бог за добре нагороджає, а за зле карає.
73. Чи Бог нагороджає і карає лиш на цім світі?
Бог нагороджає і карає на цім світі, а пере-
довсім по смерті на другім світі.
74. Що діється, коли хтось умер?
Коли хтось умер, його душа вийшла сейчас з
тіла. Люди ховають тіло до гробу а душа іде
на Божий суд.
75. І що тоді діється?
Після суду душа іде або до неба, або до чист-
тилища, або до пекла.

НЕБО—ПЕКЛО—ЧИСТИЛИЩЕ

76. Коли хтось умер без жадного гріха на душі,
куди піде його душа?
Душа його піде просто до неба.
77. Що то є небо?
Небо, це є місце вічного щастя з Богом.
78. Коли хтось жив грішним життям і умер в
стані тяжкого гріха, куди піде його душа?
Його душа піде до пекла.
79. Що то є пекло?
Пекло це місце, де прокляті терплять вічні
муки. Мат. 25, 41: "Ідіть геть від мене про-
кляті в огонь вічний".
80. Хтось поповняв тяжкі і малі гріхи. Але він
жалував за свої гріхи і з них сповідався. Ку-
ди піде його душа по смерті?
Якщо він не покутував досить за життя, його
душа піде по смерті до чистилища.

81. Що то є чистилище?

Чистилище, це місце великого терпіння, але лиш до часу, доки душа не очиститься з плямів гріха.—Ми повинні багато покутувати на цім світі, щоби покутувати менше в чистилищі.

82. А к т и душа відпокутує і очиститься в чистилищі. І куди піде вона тоді?

Вона піде до неба на завсідн.

83. Чи ми, що живемо на землі, можемо даги поміч душам в чистилищі?

Так, ми можемо їм допомогти, коли за них молимося і жертвуємо за них свої добрі діла, терпіння та Служби Божі.

СТРАШНИЙ (ПОСЛІДНИЙ) СУД

84. Як довго будуть тіла вмерлих лежати в гробах?

Вони будуть лежати в гробах аж до Страшного Суду, що буде при кінці світу.

85. А що тоді станеться?

Тоді душі вмерлих знов злучаться зі своїми тілами, і вмерлі встануть з гробів.

86. Чому вмерлі встануть?

Вони встануть, щоби стати на суд перед Христом, між всіми народами. Це буде послідний суд.

87. Длячого буде Христос судити нас перед всіми?

Щоби показати, що Він є справедливий, і щоби всі люди знали, як добрі або злі ми були на землі.

88. Чи всі наші добрі і злі діла будуть виявлені на Страшнім Суді?

Так, навіть всі наші тайні гадки й бажання.

89. Що станеться по Страшнім Суді?

Добрі люди, то є ті, що померли в ласці Божій, одержать вічну заплату в небі, а злі, що померли в тяжкій грісі, будуть засуджені на вічну кару в пеклі.—Мат. 24.

90. Чи це значить, що після Страшного Суду, так тіло як і душа одержать свою нагороду і кару?

Так, тіло і душа.

ВОПЛОЧЕННЯ

91. Чи Бог, чистий Дух, може прийняти людське тіло і статися людиною?

Так, Бог може зробити все, що хоче.

92. Чи Бог стався коли людиною?

Так, майже 2000 років, Божий Син, друга Особа Божа, зійшов на землю і стався чоловіком.

93. Як називається Бог, що стався людиною?

Ісус Христос.—Також кажемо: Господь наш, Ісус Христос.—Спаситель, Месія.

94. Чи Христос прийшов на цей світ як доросла дитина?

Ні, Він прийшов як мала дитина?

95. В який день це сталося?

На Різдво.

96. Де?

В малім місті Вифлеємі.

97. Хто перший відвідав Ісуса Христа у Вифлеємі?

Бідні пастухи.

98. Хто їх покликав?

Ангели.

99. Хто була мати Ісуса?

Св. Марія (Мадонна).

100. Чи Діва Марія знала наперед, що вона мала статися матір'ю Ісуса?
Так, ангел Гавриїл сказав їй це в Назареті, дев'ять місяців перед народженням Ісуса. — Свято Благовіщення.
101. Хто був батьком Ісуса?
Бог Отець був Його батьком. Святий Йосиф був Його опікуном.
102. Чи Ісус Христос є правдивим Богом?
Так, Він є правдивим Богом, другою Особою Божою.
103. Чи Ісус Христос є правдивою людиною?
Так. Він є Сином Пречистої Діви.
104. Чому Син Божий став людиною?
Син Божий став людиною, щоб спасти нас від гріха і пекла, та щоб вказати нам дорогу до неба.
105. Як жив Христос на землі?
Христос жив бідно, працював тяжко і багато терпів.
106. Як довго жив Христос на землі?
33 роки.

СМЕРТЬ ХРИСТА, ВОСКРЕСЕННЯ, ВОЗНЕСЕННЯ І ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА

107. Як умер Христос?
Він умер прибитий до хреста.
108. Хто засудив Христа на так страшну смерть?
Горді жидівські провідники і Понтій Пилат.
109. Де і коли розп'яли Христа?
Христа розп'яли на горі Кальварії (Голгофті) у Велику П'ятницю.
110. Чому Христос дозволив Жидам мучити Себе?
Він дозволив мучити Себе, бо так хотів сплатити довг, що ми завинили Богові через наші гріхи.

111. **Ще чому?**
 Бо Христос бажав подати нам всякі ласки потрібні до спасення.
112. **Що сталося з тілом і з душею Христа по Його смерті?**
 Тіло поховано в гробі, а душа Христа пішла до аду, де душі праведних чекали на прихід Спасителя.
113. **Котрого дня Христос воскрес (встав) з гробу?**
 Христос воскрес третього дня по Своїй смерті, то є на Великдень. - Воскресення Христа це найбільше чудо.
114. **Що доказав Христос через Своє воскресення?**
 Через воскресення Христос доказав, що Він є дійсно Богом, і що Його наука є правдива.
115. **Як довго перебував Христос на землі по Своїм воскресенню?**
 Він перебував 40 днів. По тім вознісся з тілом і душею до неба.
116. **В який день це сталося?**
 В день Вознесення.
116. **б. Чи хтось з людей пішов колить до неба з душею і тілом?**
 Так, Пречиста Діва Марія пішла до неба з душею і тілом у дні Успення.
117. **Чи і наші тіла будуть коли взяті до неба?**
 Так, тіла праведних, але аж по Страшнім Суді.
118. **Що обіцяв Христос Своїм Апостолам перед Вознесенням?**
 Христос обіцяв зіслати їм Святого Духа, що буде перебувати з ними на землі.

119. Коли Святий Дух зійшов на Апостолів?
Святий Дух зійшов на Апостолів (у формі вітру і огненних язиків), на Зелені Свята, го є 10 днів по Вознесенню.
120. Як Святий Дух подіяв на Апостолів?
Святий Дух освятив їх і навчив всіх правд, що ми повинні вірити, та дав їм відвагу терпіти все для Бога.
121. Як Святий Дух діє на нас?
Святий Дух освячує нас і помагає нам вести святе життя.
122. Як Святий Дух ділає на Церкву?
Святий Дух учить Церкву, управляє нею, та подає нам через неї свої ласки.

ЦЕРКВА

123. Коли люди бажають робити якесь велике діло через довгий час, що вони роблять?
Вони гуртуються і творять собі товариства, організації, клуби, компанії, спілки.
124. Згадаймо деякі товариства.
Родина, то є батько, мати і діти.
Школа: Ученики, учитель і трости. Залізничі компанії, банки, шпортові клуби і інші.
125. Чи товариство перестає існувати коли один чи кількох членів уступить або вмре?
Ні; товариство має багато членів, і хоч деякі з них уступають чи вмирають, нові члени вписуються і далі діють.
126. Як довго деякі товариства існують?
Деякі з них існують довгі роки, навіть сотки років.

127. Що робив Христос, коли Йому було 30 років?
Він ходив від місця до місця і навчав своїх апостолів та інших людей.
128. Чого навчав їх Христос?
Він навчав їх, що всі люди повинні робити, та в що вірити, щоб бути щасливими на землі і дістатися до неба по смерті.
129. Чи Христос бажав, щоб Його наука дійшла до всіх народів і була їм знана по всі часи?
Так.
130. Кому поручив Христос навчання всіх людей?
Він поручив це велике діло товариству, що його ми називаємо Церквою.
131. Отже Церква, це є видиме товариство, що його заложив сам Ісус Христос, так чи ні?
Так.
132. Як оснував Христос Свою Церкву?
Христос 1) збирав коло Себе вірних людей і учив їх, 2) Він вибрав з них 12 Апостолів на провідників і дав їм всі потрібні власті (права). 3) Перед Своім вознесенням Він вибрав на Своє місце апостола Петра, як видимого голову над апостолами і над всіми вірними.
133. Що робить Христова Церква для нас?
Вона учить нас всего того, чого навчав Христос, і вона допомагає нам добре жити та до неба по смерті дістатися.
134. Люди часто говорять про віру або про релігію. Вони питають: "Якої ти віри", або "якої ти релігії?" Отже, що то є релігія?
Релігія, це злука між Богом і людьми.

135. Чи можна сказати, що релігія те саме, що Церква?
Так, дуже часто слово релігія означає те саме, що Церква. У нас католицька релігія а Католицька Церква, це те саме.
136. Що робить нас членами Католицької Церкви? Хрещення.
137. Кілько релігій або кілько Церков установив Христос?
Лиш одну для всіх людей і на всі часи.
138. Що сказав Христос?
Христос сказав: "Буде одно стадо і один пастир".
139. Скільки церков або релігій мають тепер люди, що вважають себе за християн?
Багато.
140. Чи всіх їх оснував Христос?
Ні; Христос оснував тільки одну Церкву. Всі інші церкви були видумані пізніше ріжними людьми.
141. Хто дав тим людям право основувати нові релігії або церкви?
Ніхто.
142. Котре отже є правдива Церква Христова?
Та, котру оснував Сам Христос. Це є наша Католицька Церква.
143. По чім можна пізнати правдиву Христову Церкву?
Правдиву Церкву Христову можна пізнати по чотирьох знаках, які Христос їй надав.
144. Як називаємо ті знаки?
Церква Христова є одна, свята, соборна і апостольська.

145. По чім пізнаємо, що наша Католицька Церква є **ОДНА?**
Вона має лиш **ОДНОГО** верховного **ГОЛОВУ** для всіх членів по цілім світі.
146. Хто був перший головою Церкви Христової? Святий Петро, один з 12 Апостолів.—Однак сам Христос остався на все невидимим головою Церкви.
147. Що сказав Христос Петрові?
Христос сказав йому: "Ти є Петро і на цій скалі Я збудую Мою Церкву"... Паси ягнята Мої... паси вівці Мої". Мат. 16. Ів. 21. Ці послідні слова означають, що голова Церкви має управляти цілим стадом Христовим на землі. В стаді є ягнята і вівці, молодші і старші. У Церкві є також молодші і старші, вірні, священники і єпископи.
148. Де св. Петро проповідував науку Христа і де умер?
Св. Петро проповідував науку Христа і умер в Римі. Він був першим єпископом Риму і першим головою Христової Церкви.
149. Хто був головою Церкви по смерті св. Петра? Головою Церкви, по св. Петрі, був кожний єпископ Риму, як наслідник св. Петра. Його зємо Папою Римським.
150. Хто є наслідником інших апостоліг?
Наслідниками інших апостолів є єпископи іменні з Папою Римським.
151. Хто помагає єпископам?
Єпископам помагають священники, що є з ними іменні.
152. Чи всі католики признають одні і ті самі правди віри, і приймають ті самі Святі Тайни?

153. Чи Католицька Церква є СВЯТА?

Так, вона є свята 1) бо її оснував сам Христос; 2) бо її наука, заповіді і святі Тайни допомагають нам вести святе життя; 3) бо вона завжди мала великих святих.

154. Що означає слово "католик"?

Слово "католик" є грецьке і означає всесвітній: для всіх людей і на всі часи.

155. Чи католицька Церква є всесвітня?

Так, вона є всесвітня, бо вона призначена для всіх часів і вона ніколи не занедбала Божого доручення навчати всі народи всіх правд, об'явлених Богом.

156. Чи католицька Церква є АПОСТОЛЬСЬКА?

Так, вона є апостольська, 1) бо католицькі єпископи і священники завжди мали владу, що її дав Христос апостолам,— 2) бо Католицька Церква все навчає тих наук, що їх навчали Апостоли.

157. Чи може бути спасенним той, хто з власної вини не належить до Католицької Церкви?

Ні, бо хто не вірить в правдиву Христову Церкву, той не вірить в самого Христа. Діянія II, Іван X., Мат. XXVIII.

158. Дехто каже: "Не робить різниці до якої Церкви я належу або в що я вірую,—я напевно буду спасенний, коли буду добре жити". Чи він милиться?

Так, він милиться, бо нікому не вільно жити так, як йому захочеться. Всі маємо жити так, як Бог приказав.

159. Як можна поділити членів Церкви?
Членів Церкви можна поділити на дві класи:
1) Церква Навчаюча і 2) вірні люди.
160. Хто належить до Церкви Навчаючої?
До Церкви Навчаючої належать святіший Отець Папа Римський, католицькі єпископи і священники.
161. Чи маємо обов'язок шанувати і слухати Святішого Отця Папу Римського та єпископів і священників?
Так, ми маємо обов'язок шанувати їх і слухати, бо вони мають владу від Самого Христа. Лука X. 16.
162. Чи Папа Римський може помилитися коли навчає нас, як найвищий учитель Церкви?
Ні, бо Христос обіцяв перебувати завжди з Церквою. Мат. 28, 20. Іван 14.

ВІРА

163. Що то значить Богові вірити?
Богові вірити, значить признавати за правду все те, що Бог об'явив.
164. Звідки знаємо те, що Бог колись людям об'явив?
Ми знаємо це з науки Христа і Католицької Церкви.
165. Де знаходиться наука Христа і католицької Церкви?
В Святім Письмі і в Християнському переданні

СВЯТЕ ПИСЬМО—ПЕРЕДАННЯ

166. **Що це є Святе Письмо?**
Святе Письмо, це книжки, що їх написали святі люди, (апостоли, євангелісти, пророки), надхнені Святим Духом. Інакше кажемо: Біблія.
167. **Хто може сказати нам які книжки належать до Святого Письма?**
Тільки Католицька Церква.
168. **Кілько книг є в Святім Письмі?**
В Святім Письмі є 72 книги. Старий Завіт (час перед Христом) має 45 книг, а Новий За- (час по Христі) має 27 книг.
169. **Чи католикам вільно читати Святе Письмо?**
Так, але воно мусить бути потверджене католицьким єпископом.
170. **Чи вистарчить читати тільки святе Письмо, щоб пізнати всю науку Христа?**
Ні, бо в Святім Письмі не міститься ціла наука Христа. Іван 21, 25.
171. **Чи нам легко зрозуміти слово Святого Письма?**
Не завсіди; часом дуже тяжко зрозуміти їх. II. Петро 3, 16.
172. **Хто може правдиво вяснити слова Святого Письма?**
Тільки Католицька Церква, що їй помагає Святий Дух.
173. **Де знаходиться Христова наука, що її не записано в Святім Письмі?**
Вона знаходиться в християнським Переданні.
174. **Що це є Християнське Передання?**
Християнське Передання, це правди релігії, що їх Христос і апостоли навчали живим словом, але не записали їх.

175. Чи без Божої помочі можемо вірити у всі правди християнської релігії і після них жити?
Не можемо.
176. Яку поміч дає нам Бог, щоб ми в Нього вірили й жили після Його науки?
Бог дає нам чесноти (сили) віри, надії і любови. Ми дістаємо їх в святім Хрещенню.
177. Чи є гріхом не вірити в те, що Бог об'явив нам?
Так, це є гріхом.
178. Як звемо католиків, що втрачають віру і покидають свою релігію або Церкву?
Звемо їх відступниками. Гріх, що вони поповняють, є дуже тяжкий, і їм дуже трудно вернутися назад до Христа і Його релігії.
179. Чому деякі, навіть впрочім учені, католики втрачають свою віру?
Дуже часто вони втрачають віру через занедбування молитви і інших релігійних обов'язків.
180. Через що вони занедбують молитву, й інші релігійні обов'язки?
Дуже часто через "журби і багатства і розкоші цього життя". Лука 8, 14.
181. Чи є ще які інші небезпеки, що відвертають нас від віри?
Так: зле товариство, злі книжки і газети або подружжя з не-католиками.
182. Чи є гріхом, коли хтось не дбає, щоб знати те, що Бог об'явив?
Так, особливо це є гріхом, якщо хтось не вчиться християнської науки.

183. Як учимося християнської науки?
Ми вчимося її: 1) Від добрих католицьких родичів, священників і учителів; 2) з катехизму; 3) зі слухання католицьких проповідей; 4) із читання добрих католицьких книжок й часописів.
184. Чи є гріхом удавати перед людьми, що ми не є католиками?
Так, це є гріхом, і ніколи невільно вирікатися ні стидатися своєї віри.
185. Чи вистарчить тільки вірити в Бога, щоби дістатися до неба?
Ні, не вистарчить. Ми повинні також боятися Бога, надіятися на Нього, любити Його й робити добрі діла.

НАДІЯ

186. Чи ми певні, що будемо здорові, що будемо мати з чого жити, або що будемо довго жити?
Ні, ми не є певні, але надіємось того.
187. Чого ми певно можемо надіятися від Бога?
Ми можемо надіятися напевно, що Бог дасть нам всяку поміч, щоб вести добре життя на цім світі.
188. А коли ми скористаємо з Божої помочі, чого можемо бути певні?
Ми можемо бути певні що заслужимо собі на вічне щастя в небі.
189. Чому ми можемо бути певні того?
Тому, що Бог є вселаскавий, всемогучий і вірний. Він хоче і може допомогти нам.
190. Чи є гріхом стратити надію на Бога?
Так, це є гріх розпуки.

191. Чи вільно нам грішити тому, що надіємось прощення від Бога?
Ні, бо не можна надмірно надіятися на Боже милосердя.

ЛЮБОВ

192. Чому ми повинні любити Бога?
Ми повинні любити Бога тому, що Бог Сам Собою є безконечно добрий і що Він добрий для нас.
193. Кого маємо більше любити, Бога чи людей?
Бога.
194. Як повинні ми любити Бога?
Ми повинні любити Бога всім своїм серцем, всею своєю душею і всею своєю думкою. Мат. 22. 37.
195. Як ми повинні любити людей?
Ми повинні любити людей так, як ми любимо себе.
196. Чи ми повинні любити також і наших ворогів?
Так, бо 1) Христос сказав: "Любіть ворогів ваших"; 2) бо Він любив своїх ворогів й молився за них.
197. Коли любимо своїх ворогів?
Тоді, коли прощаємо їм провини й молимося за них.
198. Чи ми повинні любити грішників?
Так, ми повинні любити їх як людей, але ненавидіти їх гріхи.
199. Яку честь ми повинні віддавати Богові?
Ми повинні віддавати Богові найвищу честь, це значить, поклонятися Йому як Богові.

200. Чи можна віддавати честь Ангелам і Святим?
Так, можна, бо вони є особливими Божими приятелями. (Однак їм не поклоняємося як Богові).
201. Чи можна молитися до Ангелів і Святих?
Так, можна і треба просити їх, щоб вони молили Бога за нас.
202. Хто є більший від Ангелів і Святих?
Пречиста Діва Марія, Мати Божа.
203. Чому католики моляться перед образами Святих, перед хрестами й фігурами?
Тому, що ці речі пригадують нам Христа або Святих.
204. Чи можна вірити в сні, чари, радитися ворожки, викликувати духів або мати до діла з дияволом?
Ні, не можна, бо це гріх проти першої Божої заповіді.

ЗАПОВІДИ БОЖІ

205. Що маємо робити, щоб подобатися Богові тут на землі і заслужити собі на небо по смерті?
Ми повинні зберігати Його заповіді.
206. Які є головніші заповіді, що ми повинні сповняти?
Десять Заповідей Божих і заповіді Церковні.
- ПЕРША Заповідь Божа: Я є Господь Бог твій.
Не будеш мати інших богів крім Мене.
207. Що каже перша заповідь Божа?
Перша заповідь каже поклонятися тільки одному Богові, як найвищому Панові.
208. Що більше вона каже?
Вона каже нам також вірити в одного Бога, на Нього надіятися і Нього любити.

ДРУГА Заповідь Божа: Не взивай марно Імени Господа Бога твого.

209. Коли взиваємо Ім'я Боже марно?
Ми взиваємо Ім'я Боже марно тоді, коли вимовляємо його без пошести, богохульством, проклоном і ломанням справедливої присяги.
210. Хто грішить богохульством?
Богохульством грішить той, хто говорить проти Бога, проти Святих або святих річей.
211. Чи можна робити жарти зі святих осіб або святих річей?
Ні, не можна.

ТРЕТА Заповідь Божа: пам'ятай день святий святкувати.

212. Що каже нам ця заповідь?
Вона каже не робити без konieczної потреби тяжкої роботи в неділю і приказує в цей день бути на Службі Божій.
213. Що більше повинні ми старатися робити в неділю?
Ми повинні, скільки можливо, посвятити в неділю більше часу на молитву, відвідати хворих, послухати духовної науки, і читати добрі, релігійні книжки.
- ЧЕТВЕРТА Заповідь Божа:** шануй отця твого і матір твою.

214. Що каже нам ця заповідь?
Ця заповідь каже нам шанувати, любити і слухати наших родичів та молитися за них.
215. Чи ми повинні шанувати і слухати тільки наших родичів?
Ми повинні шанувати і слухати не тільки родичів, але також єпископів, священиків і всіх наших правних настоятелів.

216. Чи маємо їх слухати навіть тоді, коли б вони казали робити щось злого?

Ні, бо тоді їх розказ не походить від Бога.

217. Які обов'язки мають родичі супроти своїх дітей?

Родичі повинні опікуватися своїми дітьми, учити їх католицької релігії, нарозумляти їх і давати їм добрий примір.

ПРАВО РОБІТНИКІВ І ПРАЦЕДАВЦІВ

217. б. Що четверта заповідь Бога приказує робітникам?

Вона приказує шанувати особу та власність їхніх працедавців, совісно працювати і зберігати їхній контракт праці.

2. Що четверта заповідь Бога приказує працедавцям?

Вона приказує шанувати особу, право, асоціації і контракт праці їхніх робітників, платити їм родинну платню і зягчувати їм виконання їхніх релігійних обов'язків.

3. Що мають робити робітники та працедавці, щоб урегулювати їхні труднощі?

Вони мають вживати всіх чесних і миротворних засобів, що є до їхнього розпорядження.

4. Який є найлучший засіб, щоб залевнити справедливість і любов між робітниками та працедавцями?

Творити добрі християнські товариства і союзи робітників і працедавців.

5. Коли робітники та працедавці мають право припинити працю, щоб урегулювати їхні труднощі?

В дуже важних випадках, спробувавши всіх інших засобів.

ПРАВА ГРОМАДЯН І УРЯДІВ

1. Що четверта заповідь Бога приказує громадянам?

Вона приказує любити свою батьківщину, працювати для її добробуту та боронити її, навіть ціною власної крові.

2. Що громадяни мають робити, щоби працювати для добробуту їхньої батьківщини?

Вони мають шанувати законну владу, слухати справедливих законів, совісно вибирати уряд, та виконувати всі їхні громадянські обов'язки.

3. Чому маємо шанувати цивільну владу та слухати її законів?
Тому, що всяка влада походить від Бога.
4. В який спосіб громадяни совісно вибирають уряди?
Голосуючи на кандидата, що є чесною людиною, якого уважають найвідповіднішим, щоб забезпечити спільне добро всіх громадян.
5. Що четверта заповідь Божа приказує урядам?
Вона приказує забезпечити спільне добро всіх громадян.
6. Що уряди мають робити, щоб забезпечити спільне добро всіх громадян?
Шанувати права всіх, ухвалювати справедливі закони, добре виконувати справедливість і справедливо розділити податки, допомоги та публічні уряди.
7. Які є права, що їх держава має шанувати?
Права Божі та Христової Церкви, права родини й людської особи, права свободи, рівності перед законом, освіти, безпеки на випадок тяжкої слабости, права зарібку на себе і на родину, права поодиноких товариств і права других кртіи.

ОБОВ'ЯЗКИ ВІРНИХ І ПАСТИРІВ

1. Що четверта заповідь Божа приказує вірним?
Вона приказує вірним любити своїх пастирів (єпископів, священників), шанувати, слухати і піддержувати їх.
2. Чому вірні мають любити, шанувати, слухати і піддержувати їхніх пастирів?
Тому, що Бог поручив пастирям давати вірним надприродне життя і провадити їх до неба.
3. Хто є пастирями вірних?
Папа, в цілій католицькій Церкві, єпископ в своїй єпархії, парох у своїй парафії.
4. Що четверта заповідь Божа приказує пастирям?
Вона приказує пастирям учити своїх вірних правд віри, управляти ними і освячувати їх.

П'ЯТА Заповідь Божа: не убий!

218. Що забороняє п'ята Заповідь Божа?
Вона забороняє убійство, бійку, сварку, образливі слова і злий приклад.
219. Що більше забороняє ця заповідь?
Вона забороняє злість, ненависть, пімсту і бажання лиха іншому.

220. Як шкодимо ближньому на душі?

Ми шкодимо ближньому на душі через навчання гріха або намову до гріха.

221. Чи є гріхом шкодити собі на тілі, відбирати собі життя, або виставляти себе на небезпеку гріха?

Так, це є гріхом, бо тільки Бог має перше право до нашого тіла і нашої душі.

ШЕСТА Заповідь Божа: не чужолож!

ДЕВ'ЯТА Заповідь Божа: не пожадай жени ближнього твого!

222. Що забороняють ці дві Заповіді?

Вони забороняють безстыдні діла, мислі, похоти; погані бесіди, пісні, погляди, і читання поганих книжок.

223. Чи деякі танці, представлення і фільми є погані і непристойні?

Так, деякі з них є погані й безстыдні, бо призводять до гріха.

224. Чи має гріх той, кому нехотючи прийшла негана гадка до голови?

Ні, він не має гріха, а тільки спокусу. Гріх є тоді, коли ми любуємося в злих гадках або бажаннях.

СЕМА Заповідь Божа: не кради!

ДЕСЯТА Заповідь Божа: не пожадай нічого, що є ближнього твого!

225. Хто грішить проти 7-ої і 10-ої Заповіді?
Проти цих заповідей грішить той, хто краде, ошукує, не платить свого довгу, шкодить ін-

бажає чужого добра.

ВОСЬМА Заповідь Бога: не свідчи ложно на ближнього твого.

226. Що забороняє 8-а Заповідь Бога?
Вона забороняє говорити неправду, шкодити другому на чести, фальшиво присягати і обмовляти.

ЗАПОВІДИ ЦЕРКОВНІ

ПЕРША заповідь церковна: установлені свята святкувати.

ДРУГА заповідь церковна: в неділі і свята Служби Божої слухати.

227. Що кажуть нам дві перші церковні заповіді?
Вони кажуть нам, що в неділю і свято не вільно без важної причини робити тяжкої роботи, та що в ті дні треба вислухати набожно Служби Божої.

228. Чи можна католикам іти до не-католицьких церков на богослуження?

Ні, бо це було б тяжким гріхом і проти святої віри.

229. Чому це було б гріхом?

Тому, що Христос установив для нас тільки одну релігію, а це є Католицька релігія. Вона одинока є нам дана Христом і нам не вільно шукати іншої.

230. Чи негатолики можуть учащати до наших церков на богослуження, коли вони чемно заховуються в церкві?

Так.

231. Хто грішить проти 2-ої церковної заповіді? Проти неї грішить 1) той, що зі своєї вини опускає Службу Божу в неділю або в свято; 2) Родичі, що в ті дні не посилають своїх дітей на Службу Божу; 3) Ті, що через них хтось опустив Службу Божу в неділю або в свято.

ТРЕТА заповідь церковна: приказані пости зберігати.

232. Що каже ця заповідь?

Вона каже, що в деякі дні не можна їсти м'яса ні м'ясних страв.

233. Які є найважливіші дні, що в них не вільно їсти м'яса ні м'ясних страв?

Всі п'ятниці цілого року, як також всі середі чотирьох головних постів, а саме: Великого Посту, Петрівки, Спасівки, і Пилипівки. Також належить постити в навечер'я Різдва і Йордану, в день Усікновення голови св. Івана Хрестителя і в день Воздвиження Чесного Хреста.

234. Чому повинні ми постити?

Ми повинні постити, щоб покутувати за наші гріхи, і щоб лекше побороти свої грішні похоти (склонности).

ЧЕТВЕРТА заповідь церковна: Сповідатися і причатитися хоч раз в рік, в часі великоднім.

235. Що каже нам ця заповідь?

Ця заповідь каже нам принайменше раз в рік, коло Великодня, щиро висповідатися з наших гріхів перед католицьким священиком і гідно запричащатися.

236. Що робить той католик, що з недбальства опускає Великодню сповідь?

Він тяжко грішить.

П'ЯТА заповідь церковна: В заказані часи весілля і забав не справляти.

237. В котрі часи не вільно справляти весіль і гучних забав?

Згідно із загальним законом Східньої Церкви, весіль і гучних забав не вільно справляти під час Великого Посту та в Пилипівку.

238. Чи в ці дні можна учитися грати на музичних інструментах, слухати радіо або грамофону?

Так, можна. Це не є заказаним.

ШЕСТА церковна заповідь: Злих книжок і часописів не читати.

239. Чому не можна читати злих книжок і часописів?

Бо через них ми наражуємося на втрату віри і добрих обичаїв.

СЕМА церковна заповідь: Церкви і католицькі школи удержати.

239. Б. 1. Що приказує нам сема церковна заповідь?
Вона приказує нам матеріально (грошево) помагати Церкві та католицьким школам.
2. Чому ми є зобов'язані матеріально помагати Церкві і католицьким школам?
Тому, що наша поміч є конечна до будування і вдержання католицьких церков і шкіл, до обрядової прикраси церков і вдержання священників, які працюють для добра наших душ.
3. Який гріх поповняє той, що свідомо і без важної причини відмовляється матеріально помагати Церкві і католицьким школам?
Він поповняє гріх, який може бути тяжким.

ЛАСКА БОЖА

240. Чи без Божої помочі можливо нам спасти свою душу?
Ні, не можливо... До цього ми потребуємо Божої ласки.
241. Що це є ласка Божа?
Ласка Божа це надприродний дар, що його Бог нам дає на те, щоби нас освятити і спасти. Вона просвічує наш розум і скріпляє нашу волю.
242. Яку ласку одержуємо від Бога?
Ми одержуємо від Бога двояку ласку: 1) ласку освячаючу, і 2) ласку діючу.
243. Що це є ласка освячаюча?
Ласка освячаюча це прикраса душі, що робить нас Божими дітьми, і достойними спасення. Христос порівнює її з гарною весільною одіжжю.
244. Через що тратимо ласку освячаючу?
Тратимо її через тяжкий гріх.

245. Дехто говорить: "Христос спас нас через Свою смерть. Нам не треба нічого більше робити". Чи це правда?
Ні, щоб спастися, ми маємо користати з Божої ласки

246. Через що дається нам і помножується в нас Божя ласка освячаюча?
Через добрі діла, молитву а головню через святі Тайни.

247. Що це є спомагаюча ласка?
Спомагаюча ласка, це поміч, що її Бог нам дає, щоб ми могли робити добрі діла і вистерігалися гріха.

МОЛИТВА

248. Що робимо, коли молимося?
Коли молимося, думаємо про Бога і розмовляємо з Ним. Молимося словами, або думкою. (Розважання)

249. Що кажемо Богові на молитві?
1) Ми славимо Його,— 2) дякуємо Йому,— 3) перепрошуємо Його за гріхи,— 4) просимо Його о різні ласки потрібні для тіла і душі. Також молимося за інших.

250. Чому ми повинні молитися?
Ми повинні молитися, бо сам Бог наказав нам молитися.—Мат. 7. 7. Молимося також тому, бо молитва лучить нас з Богом і помагає нам.

251. Коли молимося добре?
Молимося добре тоді, коли молимося про те, що Богові подобається і здаємося на волю Божу. Наша молитва повинна бути побожна, покірна і постійна.

252. Як часто ми повинні молитися?

Ми повинні молитися часто, а особливо рано і ввечері, в неділю і свята, перед їдою і по їді, в нещастю, в часі спокуси і перед важним ділом.

253. Які є найважливіші молитви, що ми повинні знати?

Ми повинні знати особливо: знак святого хреста, Огче Наш, Богородице Діво і Вірую.

СВЯТІ ТАЙНИ

254. Що це є свята Тайна?

Свята Тайна це видимий знак невидимої ласки, установлений Христом, для нашого спасення.

255. Скільки є святих Тайн?

Є сім святих Тайн: 1. Хрещення, 2. Миропомазання, 3) Евхаристія, 4. Покаяння, 5. Єлеопомазання, 6. Священство, 7. Подружжя.

ХРЕЩЕННЯ

256. Що це є Тайна Хрещення?

Хрещення це перша Тайна, що змиває з нас первородний гріх, всі гріхи зроблені перед хрещенням і робить нас християнами, дітьми Божими і членами Церкви.

257. Яке є хрещення?

Є хрещення води, хрещення крові й хрещення бажання.

258. Що це є хрещення води?

Це є звичайне хрещення, під час якого священник хрестить дитину (чи дорослого) водою.

259. **Що є хрещення крові?**
 Це є мученича смерть за Христову віру того, що не був ще хрещений водою.
260. **Що це є хрещення бажанням?**
 Це є щире бажання приймати хрещення або словнити волю Божу в того, що вмирає й ще не був хрещений. З тим бажанням має бути сполучений щирій жаль за всі гріхи й любов Бога.
261. **Скільки разів можемо бути охрещеними?**
 Тільки один раз.
262. **Чи може дістатися до неба той, хто не є хрещений?**
 Ні. Христос виразно сказав, що така людина не може дістатися до неба.
263. **Коли б мала дитина померла нехрещена, чи її душа може піти до неба?**
 Ні. Душа такої дитини піде до аду. Це є місце, де вона не буде терпіти, але Бога ніколи не побачить.
264. **Хто може хрестити?**
 Хрестити можуть єпископи і священники. Але в наглій потребі може хрестити кожна людина, що має уділити хрещення.
265. **Що мусить робити той, що хрестить?**
 Той, що хрестить: мусить 1) мати намір дійсно хрестити, 2) лити воду на голову особи, яку хрестить, і в тім часі вимовляти слова. "Крещается раб Божий — (раба Божа—дає ім'я) в ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь. або по українськи: Я хрещу тебе в ім'я Отця і Сина і Святого Духа. (Вода мусить спливати на чоло, а не на волосся дитини).

266. Хто є хресні батьки?

Це дві особи, чоловік і жінка, що тримають дитину до хресту.

267. Які є обов'язки хресних батьків?

Вони мають подбати про правдиве християнське виховання дитини, коли природні батьки того не можуть зробити, або занедбують це.

268. Чи не-католики можуть тримати до хресту дитину католицьких батьків?

Ні. Вони не визнають усіх правд Христової віри й тому не можуть брати на себе тих святих обов'язків.

269. Яке ім'я даємо дитині при хрещенні?

Ім'я якогось Святого, щоб пізніше дитина могла наслідувати його чесноти.

МИРОПОМАЗАННЯ

270. Що одержуємо в св. Тайні Миропомазання?

Ми одержуємо дари Святого Духа, що роблять нас відважними і добрими християнами, та вояками Христа.

271. Чому всі християни повинні бути відважними вояками Христа?

Ми повинні бути відважними вояками Христа, бо коли хочемо дістатися до неба, мусимо боротися проти всякого зла.

272. Якими ділами ми повинні показати, що ми є відважними вояками Христа?

Ми повинні 1) сміло визнавати свою віру. 2) боронити її перед напастями безбожників, 3) брати участь в богослуженнях, 4) належати до католицьких організацій, зокрема до Католицької Акції.

ПРЕСВЯТА ЕВХАРИСТІЯ

273. Чого потребує наше тіло?
Наше тіло потребує поживи, води, повітря...
274. Чого потребує наша душа?
Наша душа потребує духовної поживи.
275. Що є для нас найліпшою духовною поживою?
Найліпшою духовною поживою є Пресвята Евхаристія. Це є Тіло і Кров Ісуса Христа, під видами хліба і вина. Інакше кажемо: Святе Причастя.
276. Чи хліб і вино перемінюються в Тіло і Кров Ісуса Христа?
Так.
277. Коли ци діється?
Це діється кожного разу, коли священник править Службу Божу.
278. Кого приймаємо у Святім Причастю?
В Св. Причастю приймаємо самого Христа.
279. Длячого Христос приходить до нас у Святім Причастю?
Христос приходить до нас, бо бажає бути життям і поживою нашої душі: "Хто їсть Мене, буде жити Мною... Той хто їсть цей хліб, буде жити по віки". Іван 6. 57-8.
280. В якому стані повинні ми бути, щоб ми могли гідно приступити до Святого Причастя?
Ми повинні бути в стані Божої ласки, це є, вільні від тяжкого гріха і ми повинні постити.
280. Б. Як маємо постити перед Св. Причастям?
Згідно з привілесом, даним Папою Пієм XII, р. 1957, вірні повинні здержатися від твердої поживи або алкоголічних напитків бодай три години перед Св. Причастям, а від рідини бодай одну годину.
Хворі, навіть не прикуті до постелі, можуть приймати незльоголічні напитки та справжній лік у виді напитуку чи

281. Чи може приступати до Св. Причастя той, хто має на душі малий гріх?
Так, може. Але перед Святим Причастям він повинен жалувати за той гріх.

Ми повинні причащатися принайменше раз в рік, у Великоднім часі. Однак добрі люди причащаються частіше, навіть щоденно. Це Богові подобається і помагає нам побожно жити.

СЛУЖБА БОЖА

282. Що роблять деякі люди для своїх приятелів перед Різдвом?
Вони дають своїм приятелям різдвяний дар.
283. Чи люди повинні давати дари Богові?
Так, люди повинні давати дари Богові, тому, що Бог є нашим найбільшим приятелем і найвищим Паном.
284. Як називаємо дар, що його приносимо Богові?
Називаємо його жертвою.
285. Які жертви приносили люди Богові перед приходом Христа?
Люди приносили Богові звіряга, овочі, збіжжя, і т.д.
286. Яка є найбільша жертва, що католики можуть принести Богові?
Це є жертва Служби Божої. Інакше: Літургія.

Іди перед Св. Причастям, без огляду на час. Щодо їди й алкоголічних напійків, хворі, бажаючи прийняти Св. Причастя, повинні постити бодай три години. Св. Причастя можна прийняти без посту, як хтось є в небезпеці смерті, або як треба охоронити Найсвятіші Тайни перед зневагою. Вода не нарушує Євхаристійного посту. Церква однак заохочує, щоби ті вірні, які можуть придержуватись давних притисів відносно Євхаристійного посту, тобто постити від півночі, заховувати щ давні приписи.

287. **Що це є Служба Божа?**
Служба Божа це безкровна жертва Нового Заповіту, що в ній Христос жертвує себе Богові за нас, через руки священника.
288. **Коли принесено цю жертву перший раз?**
У Великий Четвер, на Тайній Вечері.
289. **Хто приніс її тоді?**
Сам Христос.
290. **Як приніс Христос цю жертву?**
Він взяв хліб і вино, поблагословив їх і сказав: "Це є моє Тіло... Це є моя Кров".—То була перша безкровна жертва Христа.
291. **Що зробив Христос у Велику П'ятницю?**
Христос знов приніс Себе в жертву Богові в кровавий спосіб, умираючи на хресті.
292. **Хто був з Христом на Тайній Вечері?**
З Ним були 12 апостолів.
293. **Що сказав їм Христос, по словах: Це є моє Тіло—це є моя Кров?**
Христос сказав до них: Робіть це на мій спомин. Лука 22, 19.
294. **Яку владу передав Христос апостолам цими словами?**
Христос передав їм владу перетворювати хліб і вино в Його Тіло і в Його Кров; це є владу правити Службу Божу.
295. **На кого перейшла владу, що її мали апостоли?**
Вона перейшла на католицьких єпископів і священників.
296. **Чи жертва Служби Божої є правдивою жертвою?**
Так, вона є правдивою жертвою, бо вона є безкровним повторенням кровавої жертви на

297. **Що діється підчас Служби Божої?**
Підчас Служби Божої хліб і вино перемінюють-
ються в Тіло і Кров Христа, а вигляд їх не змінюється.
298. **Чи можемо принести Богові дар більший від жертви Служби Божої?**
Ні, не можемо, бо Служба Божа це найбільша жертва. Підчас Служби Божої сам Христос жертвується Богові за нас.
299. **Що більше робить Христос для нас підчас Служби Божої?**
Підчас Служби Божої, Христос заступає нас перед Богом, і 1) віддає Богові честь і славу, 2) дякує Йому за ласки, що ми дістали, 3) перепрошує Його за наші гріхи і 4) ви-
прошує для нас різних ласк у Бога.
300. **Хто крім священика бере участь в приношенні жертви Служби Божої?**
Всі ті, що слухають Служби Божої.
301. **Як часто ми повинні слухати Служби Божої?**
Ми повинні доконче вислухати Служби Божої в усі неділі і свята.—Та корисним є слухати Служби Божої частіше, а навіть кожного дня.
302. **Чи вислухує Службу Божу той, що в часі Служби Божої ходить поза церквою, розмовляє, або сидить в автомобілі?**
Ні. Він сам не вислухує її, перешкоджує другим й дає згіршення (злий примір).
303. **Як найкраще вислухати Службу Божу?**
1) Добре є співати разом з людьми, 2) молитися з молитовника або на коронці, але найкраще за все це, 3) уважати на те, що священик робить при престолі та розважати про муки й смерть Ісуса Христа.

ПОКАЯННЯ — СПОВІДЬ

304. Чого допускається і що тратить людина яка паде в тяжкий гріх?
Людина, яка паде в тяжкий гріх, ображає Бога, тратить Божу ласку і право до неба та заслугує на карі пекла.
305. Що повинен робити той, хто впав в тяжкий гріх?
Хто впав в тяжкий гріх, повинен за нього щиро жалувати і постановити чимскорше висповідатися.
306. Що це є Сповідь (Покаяння)?
Сповідь, це свята Тайна, що в ній відпускаються гріхи поповнені по хрещенню.
307. Інші користи зі Сповіді?
1) Сповідь відпускає вічні карі за тяжкі гріхи, і бодай частину дочасних кар; 2) повертає грішникові ласку освячаючу і дає йому право до неба; 3) помножує в нас ласку освячу, тоді коли її приймаємо в стані ласки; 4) дає нам силу святого Духа, щоб ми могли поборювати гріх; 5) дає нам спокій душі.
308. Коли установив Христос Тайну Сповіді?
Тоді, коли по своїм воскресенню Він сказав до зібраних апостолів: "Прийміть Духа Святого, кому відпустите гріхи, відпустяться їм, а коли задержите, задержаться їм". Іван 20, 22-3.
309. Що означають ті слова Ісуса Христа?
Вони означають, 1) що апостоли і їх правні наслідники одержали від Христа властисилу відпускати гріхи; 2) що не вистарчає признатися до своїх гріхів тільки перед Бо-

гом; але треба також визнати їх перед Божим слугою на землі.

310. Як відбуваємо добру сповідь?

Добру сповідь відбуваємо так, що перед священником признаємося з жалем до своїх гріхів щоб одержати прощення.

311. Скільки річей потрібно до доброї сповіді?

П'ять річей: 1) іспит совісти; 2) жаль за гріхи; 3) постанова поправи; 4) сповідь; 5) відправлення покути.

312. Чи мусимо казати в сповіді всі свої гріхи?

Так, принайменше всі свої тяжкі гріхи. Коли хто упав кілька разів в той самий гріх, треба сказати скільки разів. Часом треба сказати обставини, які роблять малі гріхи тяжкими.

313. Коли хтось затаїв в сповіді тяжкий гріх, чи його сповідь є добра?

Ні, його сповідь не є добра, ні один гріх не є відпущений, і він зробив новий тяжкий гріх святотатства.

314. Що має він в таким разі робити?

Він не може причащатися і мусить чимскорше повторити цілу сповідь та сказати священникові, що в попередній сповіді він затаїв тяжкий гріх.

315. А коли б хтось забув сказати тяжкий гріх в сповіді, чи його сповідь є важна?

Так, його гріхи є відпущені і він може причащатися.

316. Що має він робити з тим гріхом, що його він забув сказати в сповіді?

Він мусить сказати його в наступній сповіді.

ЖАЛЬ

317. Чи вистарчить сказати в сповіді тільки свої гріхи і їх число?
Ні; ми ще повинні жалувати за свої гріхи перед сповіддю або в часі сповіді.
318. Коли жалуємо за гріхи?
Жалуємо за гріхи тоді, коли ненавидимо їх і щиро бажаємо, щоб ми їх ніколи не були зробили.
319. Чому маємо жалувати за гріхи?
Маємо жалувати за гріхи 1) тому, що через них ми образили доброго Бога, 2) бо через гріхи Христос тяжко терпів і 3) тому, що через них ми заслужили собі на кару Божу.
320. Коли хтось не наміряє поправитися по сповіді, чи його жаль є ширий і чи його сповідь є добра?
Ні.
321. Коли хтось висповідается і жалує за гріхи, що дає йому тоді священник?
Священик дає йому розгрішення (прощення).
322. Що більше дає йому священник?
Священик дає йому покуту. Він каже відмовити якісь молитви, або робити інші добрі діла.
323. Чому священник надає покуту по сповіді?
Щоб ми спокутували кару за гріхи і щоб ми поправилися.
324. Що має робити той, хто впав в тяжкий гріх а не може сейчас висповідатися?
Він повинен сейчас розбудити чувство досконалого жалю і постановити чимскорше висповідатися.

325. Коли наш жаль є досконалим?

Наш жаль є досконалим тоді, коли ми роздумуємо, який то Бог є добрий Сам в Собі, і жалуємо, що ми образили Його.

326. Якими словами можна виразити акт досконалого жалю?

Гляди стор. 145.

327. Чи ми повинні також жалувати за свої малі гріхи?

Так, ми повинні жалувати за них, бо ними ображаємо Бога і через них будемо мати нижче місце в небі.

ІСПИТ СОВІСТИ

(Я думаю про свої гріхи)

Заповідь 1. Чи я занедбав щоденні молитви? Чи я зле молився? Чи я не хотів учитися катехизму? Чи я встидався признати, що я католик? Чи я вірив в сні, чари, забобони, ворожки? Кілько разів?

2. Чи я кляв? Чи уживав Боже Ім'я надармо, на жарт? Чи я насмівався зі святих осіб або святих річей?

3. Чи я опустил з недбальства Службу Божу в неділю або свято? Чи я навмисно спізнявся на Службу Божу? Чи я зле заховувався в церкві? Чи я тяжко працював в неділю або свято, як не було потрібно?

4. Чи я не слухав своїх родичів, учителів, священника, старих людей? Чи я говорив нечемно до них? Чи сварився з ними і приводив їх до злості? Чи насмівався з них? Чи був упертий?

5. Чи я злостився на других? Чи робив їм прикрість? Чи бажав їм зла? Чи бився з ким? Чи не хотів простити? Чи не грозив кому? Чи при-

водив кого до бійки або до сварки? Чи я калічив звірята або пташки без потреби?

6. 9. Чи я говорив або робив таке, що його треба встидатися? Самий чи здругими? Чи співав негарні пісні? Оповідав негарні історії? Чи прислухувався поганим історіям і мав в тім приємність? Чи приглядався негарним образкам? Читав погані книжки? Чи навмисно ішов в такі місця де міг згрішити? Чи приставав зі злими хлопцями і дівчатами? Кілько разів?

7. 10. Чи я що вкрав? Кілько воно вартувало? Чи бажав взяти те, що до когось належало? Чи ошукав його? Чи відписував в школі, що не можна? Чи я помагав кому красти? Чи скривав крадені річи, що мені хтось дав? Чи не сплатив свого довгу? Чи зробив я кому шкоду? Яку?

8. Чи я говорив неправду? Чи розносив "пльотки" про других? Присягав фальшиво? Чи я був гордий? Завидував? Був лінивий? Чи я їв або пив понад міру? Чи занедбував великодушну сповідь і великодне Святе Причастя? Чи їв м'ясо в п'ятницю?

ЯК СПОВІДАТИСЯ?

1. Помолися широко і попроси Святого Духа, щоб поміг тобі добре висповідатися? Відмов також побожно "Богородице Діво".

2. Зроби добрий іспит совісти, пригадуючи собі гріхи, якими ти образив Бога від послідної сповіді.

3. Широ жалуй за гріхи; зроби акт жалю і постанови поправитися.

4. Іди до сповідальниці, клякни, перихрестися і кажи: Слава Ісусу Христу. Сповідуюся Господу Богу і тобі Отче духовний, що я згрішив. Я спо-

вдався послідного разу (місяць—рік тому), покуту відправив, гріха не затаїв і цими гріхами Бога образив:

Тут скажи свої гріхи і кілька разів ти їх зробив. Коли С ти затаїв тяжкий гріх, скажи це священникові і по зтори всю попередню сповідь.

5. Коли ти вже сказав всі свої гріхи, говори так: Більше не пам'ятаю. За ті і всі гріхи цілого свого життя щиро жалую і обіцяю поправитися, та прошу о розгрішення і покуту, коли я цього достойний".

6. Тепер слухай уважно, що каже тобі свщеник. Коли він дає тобі розгрішення, ще раз жалуй за свої гріхи і бийся в груди три рази, кажучи: "Боже, будь милостивий мені грішному! Боже, очисти гріхи мої і помилуй мене! Без числа согрішив я, Господи, прости мені".

ЄЛЕОПОМАЗАННЯ

328. Що це є Єлеопомазання?

Єлеопомазання це Тайна, що в ній свщеник помазує оливою хвору людину і молиться за ню.

329. Хто може приймати Єлеопомазання?

Єлеопомазання може приймати дорослий християнин, що тяжко хворий.

330. Що ділає Єлеопомазання?

Єлеопомазання відпускає гріхи, що з них хворий не може висповідатися і щиро жалує за них. Воно помагає йому щасливо вмерти, а часом повертає здоровля тіла.

331. Скільки разів може тяжко хворий приймати Святу Тайну Єлеопомазання?

Він може прийняти ту святу Тайну лише один раз в тій самій недузї. Коли б подужав і знову тяжко занедужав, то може знову прийняти ту св. Тайну.

332. Як треба приготувати дім, до котрого має прийти священник з Найсвятішими Тайнами до хворого?

Треба приготувати коло хворого стільок накритий білим і чистим обрусом; засвітити дві свічки і поставити хрест. Приготувати трохи чистої води у склянці. Коли священник зближається до дверей, відчинити двері й тоді всі

присутні клякають. В той час неможна гласно й без потреби говорити. Підчас сповіди хворого всі виходять з кімнати, а по сповіді вертаються, клякають і щиро моляться.

333. Коли треба кликати священника до хворого?

Тоді, коли хворий небезпечно занедужав. Зле роблять ті, що кличуть священника аж тоді, коли недужий тратить притомність.

СВЯЩЕНСТВО

334. Що це є Священство?

Священство це Тайна, що в ній дається відповідним мужчинам власть і особлившу ласку, гідно сповняти обов'язки священника або єпископа.

335. Хто може бути священником?

Кожний відповідний й релігійний молодець, що 1) має відповідну науку, 2) має добре здоров'я, 3) має охоту посвятитись праці над спасенням душ.

336. Хто може правити Службу Божу, сповідати і посвячувати деякі річі?

Це можуть робити лише єпископи і священники католицької Церкви.

337. Коли б звичайний чоловік убрався неначе священник, чи він може правити Службу Божу або сповідати?

Ні, не може, бо він не є рукоположений і не має властей.

337. Б. Що це є покликання?

Покликання, це Божий поклик і голос совісті, що кличе нас вибрати певне звання.

2. Яке є найважливіше з усіх покликань?

Священниче покликання.

3. Які є інші покликання?

Покликання до монашого життя, покликання до celibату в світі, та покликання до подружого стану.

4. Що вірні мають робити, щоб сприяти священникам і монашам покликанням?

Молитись за священників й монашів покликання, постити і помагати тим інституціям, в яких вирощують покликання.

5. Що батьки мають робити, щоб сприяти священникам і монашам покликанням їхніх дітей?

Молитись, щоб їхні діти мали священниче або монаше покликання і велити практикувати християнські чесноти в їхній родині.

6. Що мають робити ці, які думають, що є покликані до священничого або монашого життя?

Молитись, просити ради їхнього сповідника та бути вірними Божій ласці.

ПОДРУЖЖЯ

338. Коли двоє християн, чоловік і жінка вічаються, що вони приймають?

Вони приймають Тайну Подружжя.

339. Як довго буде тривати їх зв'язь подружжя?

Вона буде тревати аж доки одно з них не умре.

340. Що дає їм Тайна Подружжя?

Тайна Подружжя дає їм ласку щасливо разом жити, і сповняти обов'язки християнських родичів.

341. До кого і коли повинні удатися католики, які наміряють вступити в стан подружій (брати шлюб)?

Вони повинні удатися до католицького священника, що є їх парохом. Це повинні зробити принаймні місяць наперед.

342. Коли католики не вінчаються перед католицьким священником, але перед кимсь Іншим, чи їх шлюб є важний?

Ні, перед Богом і перед Церквою їх шлюб не є важний.

343. Що повинні робити католики, які заміряють вступити в стан подружій?

Вони повинні часто молитися, сповідатися і просити своїх родичів та свого пароха о пораду.

344. Чому вони повинні молитися і просити поради?

Щоб могли вибрати собі добру особу і щоб бути певними, що вони поступають мудро, та роблять те, що є корисне для їх душ.

345. Коли повинні просити о пораду?

Вони повинні просити о пораду заки виберуть собі пару, або заки ще не запізно змінити свою гадку.

346. Чому деякі подружжя є нещасливі?

Вони є нещасливі тому, що подруги вінчалися в стані тяжкого гріха, або тому, що вони не хочуть сповняти подружніх обов'язків наложених Богом.

347. Чи католики можуть вінчатися з особами, що не є католицької віри?

Ні; подружжя мішаної віри є строго заборонені католицькою Церквою.

348. Чи Церква дає часом позволення (диспензу) на подружжя мішаної віри?

Так, єпископ католицької сторони дає часом позволення на таке подружжя, однак лиш задля важної причини і під умовами.

349. Чи яка влада може розв'язати подружжя зв'язь?

Ні, ніхто не може розв'язати подружжя. Бог держить цю владу в своїх руках. Мат. 19. 6.

350. Які є головні церковні закони, щодо подружжя?

1) Католики повинні вінчатися перед своїм парохом, католицьким священиком, і перед двома іншими свідками. — 2) Католикам не вільно вінчатися з не-католиками. — 3) Католикам не можна вінчатися з особами близько спорідненими або посвояченими. — 4) Коли одне з католицьких молодят є латинського обряду, а друге українського обряду, вони вінчаються в церкві молодого. Жена має свободу остатись при своїм обряді, або перейти на обряд свого мужа. — Всі діти того подружжя мають бути виховані в обряді батька.

351. На що наражеться католик, що вінчається з особою некатолицької віри?

Він (вона) наражається на утрату своєї віри.

БЛАГОСЛОВЕННЯ—ОСВЯЧЕННЯ

352. Що це є церковні освячення?

Церковні освячення, це знаки, молитви і церемонії церковні, що помагають нам одержати ласку Божу.

353. Назви деяких з них: знак святого хреста, уживання свяченої води, медаликів, хрестиків, посвячених овочів, цвітів, мирвання, і т.д. Коли їх уживаємо набожно, вони піддають нам добрі гадки через які одержуємо Божі ласки.

ВІДПУСТИ

354. Коли Бог прощає нам гріх, а особливо тяжкий, чи нам ще остається який довг до заплатавання?
Так, дуже часто.
355. А що було б, коли грішник не сплатив би всього довгу перед смертю?
Він мусів би сплатити його в чистилищі.
356. Чи є який спосіб сплатити той довг Богові тут на землі, або принаймні зменшити його?
Так. Христос і Святі оставили для нас в Церкві правдивий скарб заслуг (наче духовні банок).
357. Чи можемо користати з того скарбу?
Так, можемо,—через позискування відпустив.
358. Що це таке відпусти?
Відпусти, це прощення дочасних кар за гріхи, якого Церква уділяє поза Тайною Сповіді вже по прощенню самого гріха.
359. Чи Церква може уділяти відпусти?
Так, може, через свого найвищого Голову, Папу Римського.
360. Що Христос сказав Голові Церкви?
Він сказав: "Що розв'яжеш на землі, буде розв'язане в небі" Мат. 16, 19.

361. Як діляться відпусти?

На повні і частні.

Відпуст повний, є відпущення всього довгу (дочасної кари), що ми завинили Богові за гріхи.—Відпусти частні, це відпущення лиц частину довгу,—кари за гріх.

362. Що треба робити, щоб позискати відпусти?

1) Треба бути в стані освячаючої ласки, то є, вільним від тяжкого гріха; 2) Треба мати намір позискати відпуст; 3) Треба зробити те, що приписане для позискання відпусту.

363. Які є побожні діла, що Церква звичайно приписує до позискання відпустів?

Молитва, піст, милостиня і інші добрі вчинки.

ОБРЯД

364. Чи українці католики є тої самої релігії, що римо-католики?

Так, вони є тої самої релігії і членами католицької Церкви.

365. Чим різняться українці-католики від римо-католиків?

Вони різняться звичаями, дисципліною, церковною мовою, церковними обрядами. То є, вони різняться обрядом.

366. Кілько є обрядів в Католицькій Церкві?

В Католицькій Церкві є багато обрядів.

367. Як можна поділити Католицьку Церкву, коли говоримо про обряди?

Її можна поділити на дві класи: Церква Західна і—Церква Східна.

368. Котрі народи належать до Західної Церкви?

До Західної Церкви належать переважно на-

роди Західної Європи, або ті, що походять із Західної Європи. До цих додаймо католиків з Азії і Африки.

369. Котрі народи належать до Східньої Церкви? Переважно народи східної і східно-полудневої Європи та Малої Азії.
370. Як називаємо католиків Західної Церкви? Ми їх називаємо Римо-Католиками, або Католиками латинського обряду.
371. Як називаємо католиків Східної Церкви? Ми їх називаємо Греко-Католиками, або католиками грецького чи візантійського обряду.
372. Якого обряду є українці? Українці, як нарід Східної Церкви, є візантійського обряду. Можна казати: — "Українці Католики" або Католики українського обряду.
373. Що є важніше, обряд чи віра? Віра є важніша, бо вона є конечна до спасення, а не обряд.
374. Що кажуть про це Папи Римські? Папа Бенедикт XV, 1 травня 1917, між іншим сказав таке: "Церква Ісуса Христа, тому що вона не є ані латинська ані грецька, ані слов'янська, але католицька, не робить різниці між своїми дітьми... Всі вони є рівні в очах Апостольської Столиці"

375. Чи можна змінити свій обряд?
Ні, не можна без позволення Апостольського Престолу.
376. Чи Церква часом дозволяє декому змінити свій обряд?
Так, Церква часом дозволяє, якщо є дуже важна причина.
377. Чи є яка різниця між Українцями-Католиками і незалежними Православними?
Так, різниця є велика і дуже важна, бо хоч обряд обох Церков є подібний, віра незалежних Православних різниться від Католицької віри у важних речах.
378. Коли відпали незалежні Православні від Католицької Церкви?
Року 1054, за часів грецького патріярха Керулярія, майже ціла Греція відпала від Католицької Церкви. Це був початок великої східної схизми (роздору, розколу). Відступники присвоїли собі ім'я "Православний", хоч те ім'я належиться лиш католикам.
379. Чи Українці, що прийняли Христову Віру з Греції 988 року, за часів св. Володимира, відпали від Католицької Церкви разом з Греками 1054 року?
Ні, пізніше.
380. Хто управляв Церквою в Україні, коли Керулярій довершив схизму в Греції?
Митрополит Іларіон,—українець.
381. Чи Митрополит Іларіон був в злуці з Папою Римським?
Так, він був вірним католиком. Він радо при-

няв папських делегатів, що вертали з Царгороду, після кинення клятви на Керулярія і його приклонників.

- 382.** Коли почалась ширити схизма на Україні?
По смерті Митрополита Іларіона, коли то греки поставили на його місце своїх патріархів в Києві.
- 383.** Чи українці, що через греків попали в схизму, вернули коли назад до Католицької Церкви?
Так, року 1596 українські єпископи, священники і вірні торжественно прийняли наново Католицьку Віру, за часів Папи Римського Клементія VIII.
- 384.** Де це довершено?
В Берестю, українським місті над Бугом.—Берестійська Унія.
- 385.** Чи після того легко розвивалась Українська Католицька Церква на Україні?
Ні, не легко, бо російська царська православна церква робила їй великі труднощі.
- 386.** Чи через те українці католики терпіли?
Так, многі з них були люто переслідувані.
- 387.** Хто був найбільшим українським мучеником за Католицьку Віру?
Св. Йосафат, єпископ полоцький, якого замучено 1623 року.
- 388.** Що має робити українець католик у місці, де нема своєї українсько-католицької церкви?
Він повинен ходити до римо-католицької цер-

кви. В ній може приимати Святі Тайни і до неї ходити на боогслуження. Однак через це він не змінє свого обряду.

ДЕЯКІ СЛОВА І СЛІВАЗИ,
шо українським католицьким дітям треба знати:

(Діти: попросіть свого о. Пароха або кого іншого, щоб Вам їх вяснив).

1. Апостольська Столиця; 2. кардинал; 3. епархія, дієцезія; 4. парохія; 5. єпископ; 6. парох; 7. Ваша Екцеленція; 8. Їх Екцеленція; 9. Ваше Преосвященство; 10. Їх Преосвященство; 11. Всечесніший (Всечесний) Отче; 12. Всечесний Отець; Отець Духовний, Отець; 13. Преподобна Сестра; 14. Сестра; 15. монах; 16. монахиня; 17. законник, законниця; 18. монастир, конвент; 19. настоятель(лька); 20. новик; 21. новичка; 22. новіціят; 23. покликання.

- а) Слава Ісусу Христу!—Слава на віки.
- в) Христос посеред нас!—Єсть і буде.
- с) Христос Раждається!—Славім Його.
- д) Христос Воскрес!—Воістину воскрес!

1. Поклін, метанія; 2. іконостас; 3. вівтар; 4. кивот; 5. чаша; 6. дискос; 7. зізда; 8. ложечка; 9. пушка; 10. монстранція; 11. агніці, частиці 12. служебник; 13. євангелія; 14. трєбник; 15. часослов; 16. ризи; 17. стихар; 18. епитрахіль; 19. пояс; 20. нарукавці; 21. фелон; 22. воздух; 23. покровець; 24. рушничок; 25. ілтон; 26. жезл; 27. мітра; 8. кадило; 9. кадильниця; 30. лодка; 31. вугля; 32. ампулки; 33. кропило; 34. свячена вода; 35. сповідальниця; 36. проповідальниця, пульпит; 37. хоругва, фана; 38. процесія, обід; 39. лавка; 40. ста-

туя, фігура; 41. тетрапод; 42. хор, хори; 43. дяк, реєнтий; 44. баня; 45. павук; 46. свічники; 47. мощі, 48. захристія; 49. дзвіниця; 50. трунва, домовина; 51. цвинтар; 52. вічна лямпя; 53. старший брат; 54. служачі; 55. сутана, ряса; 56. процесійний образ; 57. шаль; 58. каплиця; 59. святиня; 60. празник; 61. Покровитель; 62. Апостол; 63. Євангеліє; 64. вівтар; 65. катедра; 66. притча.

1. Вечірня; 2. утренняя; 3. всеночне; 4. молебєн; 5. акафист, параклис; 6. читана Служба Божа; 7. співана Служба Божа; 8. проповідь; 9. суплікація; 10. панахида; 11. парастас; 12. похорон; 13. приступати до Святих Тайн; 14. Великодна Сповідь; 15. канонізація святого; 16. мученик; 17. чудо; 18. євангелист; 19. пророк; 20. догма святої віри; 21. таїнство; 22. "Ангел Господень".

МОЛИТВИ

✠ В імя Отца і Сина і Святого Духа. Амінь.

МОЛИТВА ГОСПОДНЯ

Отче наш, іже еси на небесіх, на святитися імя Твоє; да прийде царствіє Твоє; да будет воля Твоя, яко на небеси, і на землі. Хліб наш насущний дажд нам днесь; і остави нам долги наша, яко же і ми оставляем должником нашим; і не введи нас во іскушеніє, но избави нас от лукаваго.

БОГОРОДИЦЕ ДІВО

Богородице Діво, радуйся, обрадованная Маріє, Господь з Тобою, благословенна ти в женах і благословен плод чрева твого, яко родила еси Христа Спаса, избавителя душам нашим.

ВІРУЮ

Вірую во єдиного Бога Отца, вседержителя творца неба і землі, видимим же всім і невидимим. І во єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божія єдинородного, іже от Отца рожденного прежде всіх вік. Світа от світа, Бога істинна от Бога істинна, рожденна, несотворенна, єдиносущна Отцу, імже вся биша. Нас ради чоловік і нашого ради сидить праворуч Отця. І знову прийде в славі судити живих і померлих, і Його царству не буде кінця. І в Духа Святого, Господа животворного, що походить від Отця (і Сина), що з Отцем і Сином однаково поклоняемий і однаково славимий, що промовляв через пророків. В одну, святу, соборну й апостольську Церкву. Визнаю одне хрещення для відпущення гріхів. Жду на воскресіння померлих. І на життя майбутнього віку. Амінь.

Митарева Молитва

Боже, будь милостив мені грішному.
 Боже, очисти гріхи мої і помилуй мене.
 Без числа согрішив я, Господи, прости мені.

Акт Віри

О мій Боже! Вірую сильно й визнаю все те, чого вчив Христос, що проповідували апостоли й чого навчає свята Католицька Церква. Вірую тому, бо Ти вічна й непомильна правда. У тій вірі бажаю жити і вмерти.

Акт Надії

О мій Боже! Задля Твоєї превеликої доброти, милосердя й обітниць, та задля заслуг Господа нашого Ісуса Христа, я надіюся, що доступлю в Тебе відпущення гріхів і потрібних ласк, щоб праведно жити, щасливо вмерти й досягнути вічне спасення.

Дві Головні Заповіді Любови

1. Люби Бога твого всім серцем своїм, всею душею своєю, всею думкою своєю і всею силою своєю.
2. Люби ближнього твого, як самого себе.

Десять Заповідей Божих

1. Не будеш мати інших богів крім Мене.
2. Не зивай марно Імени Господа Бога твого.
3. Пам'ятай день святий святкувати.
4. Шануй отця твого і матір твою, а добре тобі буде і будеш довго жити на землі.
5. Не убий.
6. Не чужолож.

7. Не кради.
8. Не свідчи ложно на ближнього твого.
9. Не пожадай жени ближнього твого.
10. Не пожадай нічого, що є ближнього твого.

Церковні Заповіді

1. Установлені свята святкувати.
2. В неділі і свята Служби Божої набожно слухати.
3. Приказані пости постити.
4. Сповідатися і причащатися, хоч раз в рік, в часі великоднім.
5. В заказані часи весілля і забави не справляти.
6. Злих книжок і часописів не читати.
7. На удержання католицьких церков і шкіл датки давати.

Сім Святих Тайн

1. Хрещення.
2. Миропомазання.
3. Евхаристія, це є Тіло і Кров Господа нашого Ісуса Христа.
4. Сповідь (Покаяння).
5. Оливопомазання.
6. Священство.
7. Подружжя.

Сім Головних Гріхів

1. Гордість.
2. Лакіємство.
3. Нечистота.
4. Зависть.
5. Обжирство і п'янство.
6. Гнів.
7. Лінивість.

Ім Противні Чесноти

1. Покора.
2. Щедрість.
3. Чистота.
4. Любов.
5. Уміренність.
6. Терпеливість.
7. Ревність.

Сім Діл Милосердя щодо Тіла

1. Голодного накормити.
2. Спрагненого напоїти.
3. Нагого приодіти.
4. Подорожного в дім приймати.
5. Недужого відвідати.
6. Ув'язненого відвідати.
7. Помершого похоронити.

Сім Діл Милосердя щодо Душі

1. Грішника направити.
2. Невіжку навчити.
3. Сумніваючомуся добру раду дати.
4. Сумного потішити.
5. Кривду терпеливо зносити.
6. Обиду з серця прощати.
7. За живих і мертвих молитися.

П'ять Умов Доброї Сповіді

1. Іспит совісти.
2. Жаль за гріхи.
3. Постанова поправи життя.
4. Сповідь.
5. Відправлення покути.

Чесноти Божі:

1. Віра.   2. Надія.   3. Любов.

Чесноти Моральні:

1. Мудрість;   2. Справедливість;   3. Мужество;
4. Повздержність.

Три Головні Добрі Діла:

1. Молитва;   2. Піст;   3. Милостиня.

Гріхи Взиваючі о Пімсту до Неба:

1. Умисне вбивство; 2. Гріх содомський; 3. По-
кривдження вдів і сиріт; 4. Задержання наемни-
чої добре заслуженої заплати.

Чужі Гріхи:

1. Гріх наказувати; 2. До гріха побуджувати;
3. Гріх радити; 4. В грісі помагати; 5. На гріх
зізволяти; 6. Гріх хвалити; 7. Гріх боронити;
8. За гріх не карати; 9. На гріх мовчати.

Чотири Послідні Речі:

1. Смерть; 2. Суд; 3. Небо; 4. Пекло.

Християнська Праведність:

Стережися злого; чини добро.

Таїнства, що їх розважуємо, коли відмовляємо вервицю (коронку)

Радісні—в понеділок, вівторок і четвер: 1. Бла-
говіщення; 2. Відвідання св. Єлисавети; 3. Наро-
дження Ісуса; 4. Стрітіння; 5. Найдіння Ісуса в
Церкві.

Страстні—в середу і п'ятницю: 1. Ісус в Оливнім
Городі; 2. Бичування; 3. Вінчання терням; 4. Дви-
гання хреста; 5. Розл'яття Ісуса.

Славні—в суботу і неділю: 1. Воскресення; 2. Во-
знесення; 3. Зіслання Св. Духа; 4. Взяття до неба
Матері Божої; 5. Вінчання Матері Божої в небі.

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ

ПЕРЕД СЛУЖБОЮ БОЖОЮ

В страсі і покорі

В страсі і покорі
В дім Божий входім,
2. Славить Бога в Тройці
Смиренно зачнім.

Отця, Сина і Духа,
Божество одно,
2. Славім, прославляймо
В піснях согласно.

Святий кріпкий, Боже,
Милостив нам будь;
2. Молим Тя, благаєм,
Глянь на грішний люд.

Поглянь же на нього,
Він просить Тя весь;
2. Прийми тую жертву,
Що дає Ти днесь.

Витай між нами

Витай між нами, Христе, витай!
 Щастє єдине в сей час гостини,
 В невиннім серци, серци дитини;
 Ти наше сонце, життя і рай:
 Витай між нами, Христе, витай!

Витай між нами, Христе витай!
 Нехай радіє душа Тобою
 І наповняєсь чаром—красою,
 Ти наше сонце, життя і рай:
 Витай між нами, Христе витай!

Вихваляйте доли, гори

Вихваляйте доли, гори.
 Луги, цвіти і всі бори

- 2. Найкраснійшу над всі діви,
 Чудо дивне Божой сили.

Милім шумом, нуж потічки,
 Тай ріснями, любі птички,

- 2. Честь віддайте днесь Царици,
 Непорочній Вседівниці.

Всі скажіть їй: о Маріє,
 О пречудна Ти Леліє!

- 2. Найже буде честь і слава,
 Творцю Твому, о Ласкава!

Ти в любові нам сонце ясне,
 Нею повне серце красне;
 2. Ти нам місяць і зірниця:
 Бо вся чиста Ти Дівниця!

Ти як рожка цвітка біла,
 Що світ вонев наповнила,
 2. Без порока Ти зачата,
 А по смерті в немо взята!

В сильній надії.

В сильній надії, Отче всеміра,
 Що слезам нашим пільгу Ти даш,
 З кожної груди до Тебе щира
 2. Лине молитва, о Отче наш!

Всещедрий Боже, Творче Сіона;
 Ти, Лже еси на небесах;
 Ти щастє наше, Ти охорона,
 2. Надія наша, Ти всім для всіх

Тож де лиш сонце з неба сіяє,
 Де лише серце хоть одно бє,
 Звіттам молитва в небо злітає,
 2. О да святиться Імя Твоє.

І ізбавляй нас, Боже, від злого,
 Віддаляй всяку нещастя тїнь;
 Збери всіх разом до трону Свого,
 2. Прийми молитву нашу—амїнь.

Українська Католицька Катедра Св. Юрія
Саскатун, Саскачеван, Канада
1990